

մի բան ուտում կամ խմում է, լեզուն մաքրում է եւ անելի կարմիր գոյն է ստանում: Այդ պատճառով մենք ամեն առաւօտ ոչ միայն ոչինչ չէինք ուտում, բայց մինչեւ անգամ վախենում էինք երեսներս լրանալու ժամանակ բերաններս մաքրել ջրով, որ չիցէ թէ մեր լեզոյի ճերմակութիւնը սրբոյ, եւ վարժապետը ասէ, թէ ծովը լուծել ենք...: Եւ այսպէս, մինչեւ կեսօր մենք պարապում էինք բոլորովին սոված փորով. գլուխներս պտտւում էր, աչքներիս առջեւը սեւանում էր քաղցածութիւնից, դարձեալ ոչինչ չէինք կարողանում սովորել:

Մեր ժամացոյցը պատի ստոերն էր, որը գետնի վրայ մինչեւ մի նշանակեալ խազ հասներ, գիտէինք թէ արդէն կեսօր է: Այն ժամանակ միայն թոյլտւութիւն էինք ստանում ճաշելու: Բայց որքա՛ն անհամբերութեամբ սպասում էինք, մինչեւ ստոերը հասնում էր խազին...: Կարծես, արեւն էլ մեր վարժապետի նման սիրտ չունէր. նա միշտ դանդաղ եւ դանդաղ էր գնում, եւ ստոերը խիստ թոյլ կերպով էր տարածւում...

Ճաշը ուտում էինք դասատան մէջ: Աշակերտները իրենց հետ էին բերում բոլոր պաշարը եւ անուշ պատառներից բաժին էին հանում տէր հոփ համար, այնպէս որ, նրա մասը անելի ճոխ էր լինում եւ բազմատեսակ, մինչեւ անգամ երեցկինն ու նրա որդիքն էլ կերակրւում էին տէր հոփ սեղանից:

Ճաշից յետոյ, թէւ մենք ունէինք մի քանի հանգստութեան ժամեր, բայց սաստիկ արգելած էին խաղերը: Խաղը համարւում էր մեզ համար մի տեսակ չարութիւն, որ ընդդէմ էր համեստութեան եւ հանդարտութեան կանոններին: Աշակերտը պետք է լինէր լուռ, անշարժ, ամօթխած եւ խոնարհ: Այդ պատճառով սաստիկ պատժւում էր աշակերտը, երբ նրան նկատում էին խաղալիս, անելի վատթար, երբ նրա մօտ գտնւում էին խաղալիքներ: Այդ մասին երբեմն դպրոցում անակնկալ խուզարկութիւններ էին լինում, աշակերտների գրպանները որոնւում էին:

Չարուստների որդիքը բացառութիւն էին կազմում դպրոցի խիստ կարգապահութեան մէջ. նրանց շատ բան ներւում էր. դասատան մէջ առաջին տեղումն էին նստացնում, իսկ դրսում նրանք անպատիժ էին մնում, երբ ծեծում էին իրանց աղքատ ընկերներին: Այսպիսիներից մէկն էր Ալօ անունով մի տղայ, որ մեր քաղաքի առաջին հարստի որդին էր. նրա հայրը արքունի փողերանոցի կապալառու էր: Այն ժամանակ Պարսկաստանի գլխաւոր քաղաքներում դրամներ էին կտրում եւ կտրելու իրաւունքը կառավարութիւնը կապալով տալիս էր մասնաւոր անձինքներին: Ալոյի հայրը խոյ քաղաքի փողերանոցի պետն էր, եւ այդ արտօնութիւնը սերունդից սերունդ, որ-